

## POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania M. S.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.  
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 15 września 2021 r.,  
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]  
z dnia 27 maja 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

M. S. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 maja 2020 r., sygn. akt III AUa [...]. Wyrokiem tym Sąd Apelacyjny oddalił jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. dnia 22 stycznia 2018 r., oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 11 marca 2015 r. odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Skarga oparta została na:

1) naruszeniu przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: art. 385 k.p.c., przez jego zastosowanie, pomimo że apelacja skarżącej powinna zostać uwzględniona z uwagi na słuszność podniesionych zarzutów; art. 382 w związku z art. 391 § 1 oraz w związku z art. 378 § 1 k.p.c., polegające na oddaleniu apelacji pomimo błędnego przyjęcia przez Sąd pierwszej instancji i następnie przez Sąd drugiej instancji, że w czasie wydania decyzji skarżąca była zdolna do pracy, w sytuacji gdy rozstrzygnięcie merytoryczne oparte

jest na braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, w tym pominięciu przez Sąd oraz biegłych podczas wydawania opinii wyjaśnień skarżącej zawartych w piśmie z dnia 28 grudnia 2015 r.; art. 382 w związku z art. 391 § 1 oraz w związku z art. 378 § 1 k.p.c., polegające na przejęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego w sytuacji, gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń Sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym oraz brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, w szczególności opinii biegłych, a także oddalenie wniosków dowodowych skarżącej mających kluczowe znaczenie dla oceny braku jej zdolności do pracy od 1 stycznia 2015 r., co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały uwzględnione; art. 227 w zw. z art. 217 § 1, § 2 i § 3 w zw. z art. 378 § 1 w związku z art. 391 k.p.c., przez bezpodstawne oddalenie wniosków dowodowych zawartych w apelacji, wniosku dowodowego zawartego w piśmie z dnia 20 stycznia 2020 r. oraz wniosków złożonych na rozprawie apelacyjnej, podczas gdy dowodzone za ich pomocą okoliczności były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, a ich dopuszczenie oraz przeprowadzenie miało kluczowe znaczenie dla prawidłowej oceny stanu niezdolności do pracy skarżącej; art. 386 k.p.c., przez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie apelacji ubezpieczonej w sytuacji, gdy była ona oczywiście uzasadniona; art. 328 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. w związku z art. 248 k.p.c. i art. 227 k.p.c., przez brak uzasadnienia oddalenia wniosków dowodowych zawartych w apelacji, w piśmie z dnia 20 stycznia 2020 r. oraz w piśmie z dnia 27 maja 2020 r., przedłożonych na rozprawie apelacyjnej oraz zaniechanie zobowiązania podmiotu prowadzącego sanatorium „W.” w P. do przedstawienia dokumentacji medycznej związanej z pobytem M. S. w sanatorium „W.” w P. w dniach od 3 do 29 listopada 2014 r., w tym w szczególności skierowania na leczenie sanatoryjne i wyników badań wykonanych przy przyjęciu do szpitala sanatoryjnego, co stanowi rażące naruszenie prawa.

2) naruszeniu prawa materialnego: (-) art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm.; dalej ustawa emerytalna), przez jego niewłaściwą wykładnię przejawiającą się stwierdzeniem, iż biegli poprawnie uwzględnili, każdy z

zakresu swojej specjalności i wiedzy, kryteria oceny stopnia naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a co za tym idzie niezdolności do pracy, a więc Sąd błędnie przyjął, że niezdolność wynikać ma bezpośrednio z opinii biegłego, „podczas gdy prawidłowa wykładnia przepisu wcale nie wskazuje, aby taki wniosek wynikał bezpośrednio z jednej opinii, lecz suma schorzeń niezależnych od siebie winna skutkować stwierdzeniem, że w dacie wydawania decyzji oraz wydawania opinii przez biegłych, skarżąca była niezdolna do pracy i nie istniała możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia, a to z uwagi na występujący już w czasie wydawania decyzji i wydawania przez biegłych opinii sądowych stan zdrowia i nawrót choroby nowotworowej oraz przerzuty na drugą pierś, które doprowadziły do obecnego stanu całkowitej i trwającej nieprzerwanie niezdolności do pracy, a więc brakiem możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia oraz przywrócenia sprawności organizmu”; (-) art. 57 ust. 1 w związku z art. 12 ustawy emerytalnej, przez jego niewłaściwe zastosowanie skutkujące uznaniem, że w okresie wydania zaskarżonej decyzji M. S. była zdolna do pracy, podczas gdy okoliczności faktyczne, w szczególności szereg istniejących schorzeń, wskazują, że w okresie wydania decyzji skarżąca była już niezdolna do pracy, nawet w zakresie wymaganych kwalifikacji, a to wobec nawrotu choroby nowotworowej i utracenia zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i brakiem rokowania odzyskania zdolności do pracy również po przekwalifikowaniu; art. 12 w związku z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, przez jego niezastosowanie skutkujące brakiem przeanalizowania możliwości wykonywania przez M. S. dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia (technik), wiek i predyspozycje psychofizyczne, podczas gdy dotychczas prowadzona działalność gospodarcza („Ś.”), nie stanowiła pracy biurowej, a możliwość wykonania pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami była ograniczona z uwagi na upływ czasu, długotrwałą niezdolność do pracy, brak pracy w ramach kwalifikacji, brak doświadczenia, czego Sąd pierwszej instancji nie wziął pod uwagę.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność. Podkreśliła, że zaskarżone orzeczenie Sądu Apelacyjnego w sposób oczywisty narusza przepisy postępowania, które miały wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., art. 391 k.p.c., art. 385 k.p.c. i art. 386 k.p.c., przez nierozpoznanie przez Sąd Apelacyjny wszystkich zarzutów apelacyjnych podniesionych przez skarżącą w apelacji, a także naruszenie art. 227 w związku z art. 217 § 1 § 2 i § 3 w związku z art. 378 § 1 w związku z art. 391 k.p.c., przez niedopuszczenie wnioskowanych przez skarżącą dowodów, a więc istotne naruszenie przepisów postępowania, a tym samym „dokonanie nieprawidłowej kontroli apelacyjnej sądu II instancji mającym wpływ na wynik sprawy”.

W uzasadnieniu wniosku skarżąca stwierdziła, że „Sąd Okręgowy, a w ślad za nim Sąd Apelacyjny, za podstawę wyrokowania przyjął ustalenia poczynione przez biegłych, których opinie kwestionowane były od początku postępowania przez Skarżącą. Pomimo niejednoznacznych deklaracji odnośnie stanu zdrowia Skarżącej, formułowanych przez biegłych w opiniach, Sąd Apelacyjny nie dopuścił wszystkich dowodów wnioskowanych przez skarżącą, a co do części się nie wypowiedział, a w konsekwencji dowody te nie stały się podstawą wyrokowania, a co za tym idzie doszło do rażącego naruszenia przepisów postępowania mających wpływ na wynik sprawy. Ocena dokonywana przez biegłych skupiała się na poszczególnych specjalizacjach każdego z lekarzy (pulmonolog, onkolog, specjalista chirurgii ogólnej i naczyniowej), nie uwzględniała jednak ogólnego stanu zdrowia Skarżącej, na który składa się suma poszczególnych schorzeń i przebytej choroby nowotworowej. Sąd Apelacyjny - pomimo wskazań Skarżącej i zarzutów apelacji - nie dopuścił wnioskowanych dowodów, a także nie rozważył okoliczności podnoszonych w zarzutach apelacyjnych. Sądy obu instancji wskutek naruszenia przepisów postępowania nie dokonały całościowej oceny stanu zdrowia skarżącej na bazie wszystkich dowodów zgromadzonych w sprawie, który bez wątpienia winny skutkować ogólnym stwierdzeniem, że skarżąca nie była zdolna do pracy już do 1 stycznia 2015 r. Tym samym niniejsza skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji tego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398<sup>4</sup> k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i

podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecnictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 496392).

Skarżąca wskazała na przesłankę z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. Odnosząc się do tej przesłanki, należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecnictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398<sup>4</sup> k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października

2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Podkreślić przy tym należy, że naruszenie przepisów postępowania podlega ocenie kasacyjnej uwzględniającej treść art. 398<sup>3</sup> § 1 pkt 2 k.p.c., który za uzasadnioną podstawę kasacyjną uznaje tylko takie naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca w ogóle nie ustosunkowuje się do tak rozumianej przesłanki oczywistej zasadności skargi ani nie wykazuje jej istnienia, podnosząc, jedynie zdawkowo, że Sądy nie dokonały całościowej oceny stanu zdrowia skarżącej na bazie wszystkich dowodów zgromadzonych w sprawie, która bez wątpienia winna skutkować ogólnym stwierdzeniem, że skarżąca nie była zdolna do pracy już do 1 stycznia 2015 r. oraz że nie dopuścili wszystkich wnioskowanych przez nią dowodów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.

Powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.

a.s.